

פרוטוקול מס' 198

פשיכת ועדת החינוך והתרבות
שהתקיימה ביום ד', יז' באדר ב' תשל"ג - 21.3.1973, בשעה 8.45.

נ כ ח ו :

- חברי הועדה:
- א. רימלט - היו"ר
 - נ. אליעד
 - מ. בן-פורת
 - ז. הרמן
 - פ. ידיד
 - א. כץ
 - ש. לוין
 - ע. פינברג-סירני
 - א. רזיאל-נאור
 - ב. שחור

- מוזמנים:
- י. תפיר - ח"כ
 - ו. איתן - יו"ר הועד הפנהל של רשות השידור
 - ש. אלמוג - מנכ"ל רשות השידור
 - י. תדמור - מנהל הטלוויזיה
 - ד. בלוך - יו"ר אגודת העתונאים בירושלים

מזכירת הועדה: ד. פלר

רשמה: מ. כהן

סדר-היום:
המשך הדיון על-הטלוויזיה (בעקבות הצעה לסדר היום של חבר הכנסת י. תפיר בנושא: אופן עריכת שידורי "פבט" בטלוויזיה).

1444

(מקבל כיום 27.3.73)

המשך הדיון על הטלוויזיה (בעקבות הצעה לסדר היום של חה"כ י. תמיר על "אופן עריכת שידורי 'מבט' בטלוויזיה").

היו"ר א. רימלט:

אני פותח את הישיבה.

נמשיך היום בשמיעת תשובותיו של מר תדמור, מנהל הטלוויזיה, על השאלות וההערות של חברי הועדה.

י. תדמור:

אני שמח שניתנה לי הזדמנות לחלק לחברי הועדה את הצעת התכנון של מישדרי הטלוויזיה לעונה הבאה, מאפריל 1973 עד מרץ 1974. הצעה זו נדונה פעמים אחדות בועד הפנהל ובוועדות המליאה של רשות השידור. היא הוגשה למליאת רשות השידור, אך עדיין לא אושרה. על כן אין לראות בה תכנית מוגמרת וסופית. כמה מהשאלות שהועלו כאן, בעיקר בתחום התכנית ושיקולי תכנון, יש להן מענה בחוברת, במיוחד בדברי ההסבר.

היו שאלות רבות בענין מינהל וניהול. להערותו של יושב-ראש הועדה, שאין להשתמש בטענה של מינהל יוצר כאליבי ותירוץ לכל מה שקורה בטלוויזיה, אמרתי שאני מקבל את ההערה, ואני משתדל להעמיד את האיפיון הזה של הטלוויזיה כמינהל יוצר במקומו במערכת של איפיונים אחרים.

חבר הכנסת רימלט שאל אם פתקיימות שיחות רק עם צלמים או גם עם עובדים אחרים. מתקיימות שיחות גם עם עובדים אחרים. אני וחברי להנהלת הטלוויזיה ולרשות הסגל מקיימים שיחות עם תאים מקצועיים, כמו צלמים, עובדי אולפן או אנשי שירותי אמנות. אבל מצאתי - ואני חושב שיש לזה דוגמאות גם במקומות אחרים - שעדיפות השיחות שבהן יש עימות בין אנשים שצריכים לתפקיד יחד בצוות, כמו למשל שיחה עם צוותי צילום שבהם מיוצגים אלמנטים מקצועיים שונים. כך ניתן לאמת טענות של כתב החדשות כלפי צוות הצילום, או של צלמים כלפי כתבי החדשות. לא תמיד אנשים אוהבים שיחות כאלה, במיוחד לא מנהלים המייצגים סקטור כזה או אחר, כי בשיחה כזאת הם עומדים מול ביקורת. אבל מצאתי שהשיחות הללו הן עדיפות.

האם שיחות ה"טרפיה" אינן ברכה לבטלה? אני חושב שלא. אם שיחות אלו באות במקום פתרון עניני של בעיות, כמובן שהן מיותרות, אפילו מזיקות.

היו"ר א. רימלט:

אתה כינית את זה שיחות טרפיה. השאלה היא אם יש טרפיה או רק שיחות. כי לשיחות טרפיה יש מטרה מסויימת. האם המטרה פושגת, בחלקה או במלואה?

י. תדמור:

בכל מקרה אני מדבר על טרפיה במרכאות, שכן אינני מאופן בטרפיה קבוצתית או אישית או אינדיבידואלית.

הייתי אומר כך: במידה ששיחות שאפשר לכנותן בשם שיחות "טרפיה", שיחות קבוצתיות, שיחות לבירור דברים, באות במקום פתרון עניני, זה רע.

היו"ר א. רימלט:

שיחות לבירור דברים זה פחות יומרני, אבל מכסה יותר.

י. תדמור:

יש גם אופי פיוחד לשיחות כאלה. אנשים פותחים את הלב ואינם חוששים לתקוף ולבקר.

אני מקוה שלא נכשלת בזה יתר על המידה, כלומר שבמקום פתרון מינהלי או החלטה זו או אחרת, קויימה שיחה. אבל אותם דברים שאפשר לפתור בשיחות, יש לעשות זאת. הכוונה באמת לאותם דברים שבהם יש פער בקומוניקציה, פער בהכנה, פנטליות שונה בין גופים שונים. לכן שיחות ה"טרפיה", אם הן באות רק כשהן עונות על בעיה, לדעתי הן טובות.

האמת היא שקשה לומר מה היה קורה לולא קויימו שיחות כאלה. אשר להערכה עד כמה זה עוזר או לא, לי קשה בענין זה להיות אובייקטיבי. באופן אינטואיטיבי אני חושב שהשיחות הללו או חלק מהן מועילות.

לא הייתי רוצה שיתקבל רושם לא נכון כאילו כל הזמן משוחחים בטלוויזיה. לא הייתי רוצה שהתמונה של הטלוויזיה תהיה כאילו זה מקום שבו מקיימים שיחות כאלה לרוב. אך דיברתי על כך משום שנושא זה עלה כאן.

חבר הכנסת רימלט שאל האם לא ראינו, בעת שערכנו בעבר את ההסכמים, שיהיו תקלות, בקשר לבעיה של איגודים מקצועיים בטלוויזיה. הייתי מבכר שעל שאלה זו יענה המנהל הכללי של הרשות, כי ההסכמים הללו נעשו טרם זמני.

מר בלוך כפר בזה שריבוי האיגודים הוא כאילו בעיה עיקרית, כפי שאני הצגתי את הדבר. לא אמרתי שזאת בעיה עיקרית. אבל בהתייחסי לשאלה בדבר ארבעה ימי עבודה אמרתי שבין הבעיות גם זו בעיה. אני בהחלט מקבל את ההערה של מר בלוך שלא זו הבעיה העיקרית בטלוויזיה, אפילו לא בתחום של מינהל.

בישיבה הקודמת הצגתי את הקושי הנובע מכך שאנשים מאוגדים באיגודים שונים. זו בעיה, אבל כאמור לא הבעיה המרכזית בטלוויזיה, אפילו לא מנקודת המבט שלי, אפילו לא בתחום של המינהל או של ארגון העבודה בטלוויזיה.

חבר הכנסת כץ שאל על דרג הביניים בניהול. הערתי על כך כמה הערות, כאילו על הלואיאליות הכפולה שלו, על ה"סכיוזופרניה" שלו. לדעתי אין בו לויאליות כלפי שיקולי ההנהלה, במידה שאני הייתי רוצה לראותה. חבר הכנסת כץ שאל כיצד אפשר להסביר התנהגות זו. חלק מהתשובה ניתן לפי הערכת על-ידי חברי הוועדה לויין והרמן. מר לויין אמר, ואני חושב שהוא צודק, שבעיית דרג הביניים אינה אופיינית רק לטלוויזיה, אלא היא בעיה כללית בארץ. אני מכיר את זה ממקום מוגדר אחד שאינו מאפיין את יחסי העבודה בארץ. כבניה מבנית-מינהלית אני מכיר את זה מצה"ל. גם שם זו בעיה. אינני יודע מהו דרג הביניים בצה"ל, אבל באופן מקביל הייתי אומר שמדובר על ראשי יחידות מקצועיות. בצבא, ברבות מהיחידות, זה דרג הרס"רים. מי שעוסק בניהול או מנהיגות בצבא יודע שזאת בעיה גם שם. ומתוך מה שאני קורא, אני מבין שזאת בעיה כללית. חברת הכנסת הרמן אמרה שיש קורלציה בין בעיית דרג הביניים בטלוויזיה לבין הבעיה הכללית בארץ. זו הערכה נכונה. מעבר לזה, חבר הכנסת כץ, קשה לי להתחייב על הערכה מדוייקת לשאלה למה זה כך.

א. כץ: האם אין להם אחריות?

י. תדמור: אחד האיפיונים לזה הוא שדרג הביניים הזה מיוצג בצורה בולטת בנציגות של ועדי העובדים. זה קיים לא רק בטלוויזיה. בכלל קיימת כזו שאלה שראוי לתת עליה את הדעת, האם מנהל מחלקה יכול להיות חבר ועד עובדים, או האם מנהל הטלוויזיה יכול להיות חבר ועד? זו בעיה. אבל אחד האיפיונים בטלוויזיה הוא שברמת דרג הביניים יש באופן יחסי הרבה נציגים בוועד.

אחד ההסברים לכך, ואני בטוח שהוא איננו היחיד, הוא שאנשים בדרג הביניים, לפחות בטלוויזיה, מייצגים גוף מקצועי, כמו למשל מפקח הצלמים שהופיע כאן, מר הירשפלד, או מפקח שירותי אמנות, מפקח קול או מפקח טרשים קבועים וכיו"ב. זה דרג הביניים בטלוויזיה. כל אחד מהם מייצג תא מקצועי וגוף מקצועי מסויים, ובתור שכזה הוא מחשיב, בצדק, את הענין המקצועי שעליו הוא מופקד. וככל שהוא עושה את מלאכתו טוב יותר, כך הוא באופן קיצוני דבק לסטנדרטים המקצועיים של מקצועו, אבל הוא פחות בשל לראות את המשקל הסגולי של מקצועו במערכת הכוללת. אלה כבר בדרג אחד מעליו.

למשל, לא אחת בא מפקח הקול, איש הנדסה מנוסה מאד בטלוויזיה, ואומר: את המישדר הזה לא ראוי לשדר, כי איכות הקול פגומה. אבל במישדר זה קיימים אלמנטים אחרים: יש קודם כל התוכן, המשתתפים, התאורה, תפאורה וכו'. מהו המשקל היחסי שאתה נותן לבעיית הקול במישדר זה או אחר? ייתכן שבאופרה או במישדר מוסיקלי רק זה קובע. אשר למישדר אוטנטי, אולי צריך לשדר אותו, גם אם האיכות גרועה.

היו"ר א. רימלט:
בשאלת השאלה מדוע איכות הקול גרועה. האם תוך כדי עבודה אי אפשר לעמוד על כך ולתקן זאת? מדוע קובעים זאת לאחר מעשה? אם זה מקרה חריג, ניחא. אבל אם אתה מביא זאת כדוגמה, יש להניח שזה קורה לעתים קרובות.

י. תדמור:
אין זו דוגמה אחת בודדת. קיימות כמה דוגמאות כאלה שלאחר מעשה מעירים על כך. אבל הייתי מציג את העניין מזווית אחרת, אולי יותר קונסטרוקטיבית. יצירה טלוויזיונית היא פשרה בין הרבה מאד אלמנטים מקצועיים שמושקעים בה. אנחנו יהולכים עכשיו לצלם את "שירי משוררים" של גלי צה"ל, בתל-אביב. יושבים עם כל אחד מהמפקחים המקצועיים, וכל אחד מהם תובע - מבחינתו בצדק, וכך אני רוצה ממנו - את המכסימום האפשרי ואת התנאים האידיאליים לעבודתו שלו. אומר איש התאורה: אני צריך להיכנס לשטח חמשה ימים לפני המופע. איש הקול אומר: אם לא יתאפשר לי להיכנס לשטח שלושה ימים לפני הזמן, ולא אספיק להציב את המיקרופונים וכו', זה לא יעלה יפה. איש התפאורה אומר: איננו יכולים לסמוך על התפאורה של גלי צה"ל, זה צריך להיות אסתטי. ובכך מישחו צריך להחליט. אני אינני מסוגל לתת לכל אחד את התנאים האידיאליים.

היו"ר א. רימלט:
מי מחליט בסופו של דבר?
י. תדמור:
תלוי על מה מדובר. במקרה כזה מחליט המפיק, לגבי ההפקה המסויימת. הוא בעצם זה שצריך לשקול את המשקל היחסי של כל אחד מהאלמנטים המקצועיים המושקעים בהפקה.

אם אני מבין נכון את ההערה, הייתי אומר שבכוון שדבר זה צריך להיעשות בשיתוף עם האנשים הללו, כי אני אינני יכול לכפות על איש הקול לבצע את הכנת המיקרופונים בניגוד למצפוננו המקצועי, וכו'. אבל עד היכן אני יכול ללכת אתו? זו מלאכת מחשבת של תיאום. היות והמפקחים המקצועיים מייצגים תמיד אלמנט מסויים, וככל שהם טובים יותר, כך הם בדבקות ובעיקשות רבה יותר מייצגים את האלמנט המקצועי שלהם - הם מראש לא צריכים לשקול את שיקולי ההנהלה. היות ודרג הביניים בטלוויזיה זהה במידה רבה לדרג הבכיר, לצקחת המקצועית, נדמה לי שזה חלק מההסבר, בשום אופן לא כל ההסבר. אינני מתיימר כאן לתת ניתוח מדעי של הבעיה.

אינני מוציא מכלל אפשרות שגם אני אשם במקצת מהדברים. אולי אני לא השכלתי ליצור לויאליות. אולי את המשפט הזה הייתי צריך לומר בכלל לגבי כל אחת מהנקודות שאני פתאר.

חבר הכנסת כץ שאל לגבי סמכויות מנהל הטלוויזיה, כיצד מתבטאת עצמאותו, במה צריך לדווח וכדומה. זה גם כן דבר מורכב, אדבר על כך בקיצור. אין לי טענות ביחס לסמכויות של מנהל הטלוויזיה, ביחס לדרגים דלמטה ולדרגים דלמעלה. זאת אומרת אין לי בעיה במובן זה שאינני יכול להוריד הוראות למנהלי מחלקות הכפופים לי, ושכאילו על פי חוק רשות השידור או על פי הנוהלים שהשתרשו ברשות השידור משהו ממנהלי המחלקות צבר סמכות שמנטרלת אותי או חלק מסמכויותיו. הוא הדין לגבי הדרג דלמעלה. אני חושב שחלוקת הסמכויות ביני לבין המנכ"ל היא נכונה ותואמת פחות או יותר את מה שאני הייתי סבור שצריך להיות.

קיימת בעיה בחלוקת הסמכויות לא ביני לבין הדרג שלמטה או למעלה, אלא בין שני חבדי הנהלת רשות השידור, ההנהלה המעשית. באופן ספציפי קיימת בעיה בסיסית בחלוקה ובאבחנה נכונה של סמכויות ביני לבין המנהל הראשי של רשות השידור, או ביני

כמנהל הסלובוויזיה לבין הסמנכ"ל לאמריכלות ברשות השידור. הנהלת רשות השידור מורכבת ממנהל הרדיו, מנהל הסלובוויזיה, המהנדס הראשי של רשות השידור והסמנכ"ל למינהל. זה מבנה מרובע. בנוסף לאלה קיימים יועץ משפטי ודובר. הבעיה לדעתי היתה, והינה במידה מסויימת, שאין הבחנה מספקת בין סמכויות של יחידת קו או יחידת שדה או יחידת ייצור כגון הרדיו והסלובוויזיה, לבין יחידות מטה או יחידות מקצועיות. המסורת ברשות השידור והמבנה בה הם כאלה שהמינהל בעבר למעשה ניהל, ולא רק שימש פונקציית מטה ב"מפקדת" רשות השידור, אלא ניהל את הרדיו והסלובוויזיה בנושאי מינהל, שהם די רציניים וכבדים במוסד כזה - בתקציב, שירותים, כוח אדם וכיו"ב. והמהנדס הראשי של רשות השידור אינו רק היועץ המקצועי הבכיר ב"מפקדת" רשות השידור, שדואג לסטנדרטים המקצועיים, לספרות, הדרכה, אלא הוא בעצם במשך תקופה ארוכה היה המנהל של הסקטור ההנדסי בטלוויזיה וברדיו. כלומר יש איזה קולקטיב שמנהל את הסלובוויזיה והרדיו. וזה יוצר צרימות לא מעטות ומתיחות מיותרת, אם כי אני מוכרח לציין כאן שבענין זה חל שיפור.

על פי החלטת הוועד המנהל הקודם, במינהל של רשות השידור נוצר ביזור, בזה שקמה יחידת מינהל בטלוויזיה וברדיו, עם מנהל יחידת מינהל בטלוויזיה ומנהל יחידת מינהל ברדיו, שהם כפופים למנהל הסלובוויזיה ולמנהל הרדיו, ומקצועית הם כפופים לסמנכ"ל. הדבר הזה הולך ומוגשם ברשות השידור. הוא הדין לגבי הנדסה. בעקבות יוזמה של מישהו בוועד המנהל הקודם הוגדרו מחדש הסמכויות, לפיהן מנהל הסלובוויזיה מפעיל את ההנדסה בעניני יום יום, והמהנדס הראשי נוטה יותר לעסוק בפונקציות המטה של הדרכה, השתלמות, קידום מקצועי וכיו"ב. עדיין קיימות צרימות, אבל כאמור חלה התקדמות בתחום זה.

מכל מקום אין בעיה בקשר לסמכויות כלפי מעלה או כלפי מטה. יש בעיה בסמכויות ביני לבין המקבילים לי בהנהלת רשות השידור.

חבר הכנסת כץ שאל כיצד אני מסביר זאת, שיש לעתים כאילו שמחה לאיד ואפסיה. אין לי הסבר.

חבר הכנסת אליעד אמר שמצב היחסים בין ההנהלה והעובדים הוא תופעה מצערת. חברת הכנסת גרוסמן אמרה שיש קצר בתקשורת, שיש יחסים עכורים וזה גורם למורת רוח. אני מצטרף לזה, אם כי הייתי מבקש מאד לא להגזים בזה. אין ספק שיש אמת בתיאור הזה, יש דברים נכונים, ואינני מתחמק מכך. אבל העתונות, הדיונים השונים והפגישות תורמים לענין. אם במקום עבודה רגיל מנהל עבודה אומר לעובד פלוני שילך הביתה, שאינו רוצה לעבוד אתו, לפחית הם משלימים. אבל כאשר בטלוויזיה במאי אומר לנתב: אינני יכול לעבוד אתך - לפחית זה מופיע בעתונות. אחר כך הנתב כועס על זה שזה התפרסם, והענין מתחיל להתגלגל. כמו שאמרו כאן זה בית זכוכית. כל מלה שנאמרת שם הופכת להיות דבר בעל ערך ציבורי. אינני יודע מדוע ולמה. במקומות אחרים דמויות מקבילות אינן זוכות לפרסום; בטלוויזיה הן מפורסמות. וחשוב לקודד את הענין האמיתי. כשעושים ניתוח של הענין, צריך להבדיל בין קצר ממש לבין קצר לכאורה.

מר בלוך העיר על כך שענין ארבעה ימי עבודה הוא פתרון טוב והוכיח את עצמו. אני מבין את ההגיון של ההסכם הזה. אני חושב שלגבי כמה מהעובדים זה בהחלט הפתרון האפשרי היחיד. אבל אינני בטוח שהחלטתו כפי שהיא בעשית בטלוויזיה תואמת את מה שהתכוונו לו מלכתחילה.

אשר לסיקור הכנסת - אין החלטה לתת לא יותר משתיים וחצי דקות לסיקור מהכנסת.

נשאלה שאלה מדוע לא מביאים אירועים חשובים, כולל הכנסת, במהדורת החדשות של שעה 10. הסלובוויזיה אינה מתחרה ולא צריכה להתחרות בשירות החדשות של הרדיו. הסלובוויזיה היום, במסגרת המצומצמת של השידורים שלה, למעשה משדרת לא מהדורת חדשות, אלא מין "שאו" של חדשות. והשם "מבט לחדשות" בהחלט רומז על זה, שמדובר כאן על יגזין חדשתי.

בעונת המיסודרים הבאה תהיה מהדורת שירותי חדשות. הואיל ויש צופים הרתוקים למקלט משעה 5.30, נדמה לי שאנו חייבים לתת להם שירות של חדשות בשעה 5.30. אינני רוצה שהם יתנתקו ממקלט הטלוויזיה למקלט הרדיו. מאפריל תהיה מהדורת חדשות בת שתי דקות, בשעה 5.30, בלי כתבות.

הוא הדין לגבי מהדורת השעה 10, שהיא היום בת 7-10 דקות. בעונת המיסודרים הבאה היא תצומצם, וגם היא תהפוך למעשה למהדורת שירות חדשות, כדי שמי שרתוק למקלט עד סיום הערב לא יקופח מבחינה זו, ויקבל את החדשות העדכניות. על כן במידה שתהיה ידיעה מהכנסת, נסדר אותה.

כלומר באופן עקרוני אנחנו מתכננים על "שאו" של חדשות אחד ומרכזי ב-8.30. המהדורה המסכמת ב-10.30 או המהדורה של 5.30 הן לא יותר מאשר מהדורת שירות חדשות לציבור. לכן המהדורה הקצרה עוד תצטמצם, להוציא מקרים מיוחדים. גם לא יהיו בה כתבות בפילם.

חברי הכנסת רזיאל-נאור ותמיר העירו על כך שאין מציינים בטלוויזיה את היוזמים של הצעות לסדר היום ושאלות. במקרים שבהם זה לא נעשה, אני מקבל שזה היה משגה.

חברת הכנסת הרמן אמרה בהקשר לסיקור הכנסת שאולי כדאי לשקול הוצאת הטלוויזיה בכלל מהכנסת. לא לי להביע על כך דעה, פרט לזה שמבחינה מקצועית, באופן טכני, לסקר במצלמה את דיוני הכנסת זה דבר מסובך מאד. איש הרדיו יכול במשך שעות ארוכות להקליט את כל דיוני הכנסת על רשמקול, ולעשות אחרי זה סלקציה. בטלוויזיה זה בלתי אפשרי. אי אפשר לצלם בלי סוף, הדבר כרוך בהוצאות פיתוח רבות, להוציא מקרים מיוחדים שבהם אנחנו יודעים שיהיה נאום מיוחד.

היו כמה שאלות בענין הסקרים. אני מצטער שדובר הרשות איננו כאן. אשיב על חלקן.

חבר הכנסת לויין שאל אם אפשר להסיק מסקנות כמותיות מהסקרים, ואמר שכדאי לערוך סקרים סקטוריאליים, כמו בקרב מחנכים, סופרים וכיו"ב. במידה שברישא של דבריך יש לך ספק בקשר למשמעות של מימצאים כמותיים של סקרים, אני חושב שמוזן אפשר להקיש על הסיפא. כלומר, אם יש סקטור מסויים שאליו אני רוצה להגיע, כמו סופרים או מחנכים, אינני בטוח שיש צורך לעשות שם סקר כמותי. כי בטלוויזיה, בין במוסדות הרשמיים שלה כמו מליאת רשות השידור, שעל פי עקרון מייצגת סקטורים כאלה, או בועדות המליאה שכוללות גם חברי אחרים, בדיוק על בסיס הפרוינציפ הזה, יושבים אנשים שיש להם מה לומר בשטח הדרמה, המוסיקה, או ילדים ונוער. לכן כשמדובר על סקטורים מוגדרים, מוגבלים, שישבו הטלוויזיה ומנהליה לעשות אם ייצרו פגע שוטף וישייר עם הוגי דעות, מורים, סופרים, מחנכים, בשיחות ומיפגשים. אבל אינני חושב שיש מקום לעשות משאל עם או סקר כמותי בקרב סקטורים אלה.

לשאלה אם אפשר להסיק מסקנות כמותיות מהסקרים - התשובה מורכבת. אינני רוצה להיכנס לבעיות סטטיסטיות. אומר רק בקצרה שכל החכמה היא לדעת לקרוא מספרים ולשאול את השאלות. במלאכה זו עוסקים אנשי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. יש גם בעלי תפקידים ברשות השידור שעוסקים בזה.

הייתי אומר כך: אם אני רואה בסקר שבתכנית מסוימת צפו 30%, מה זה אומר? האם זה טוב או רע? זו עובדה. השאלה היא למי מיועדת התכנית. אם זו תכנית שמראש מכוונת לקהל סלקטיבי, אולי זה יוצא מן הכלל שבמישור חודשי מיוחד שמושתת בעיקר על מישורי מוסיקה, בלט וכיו"ב, צופים 30%. אולי לא. אינני יודע. היות ואין לי אבחנה פנימית מדוייקת, לפחות ברמה שבה נערכים היום הסקרים, קשה להם בדיוק ה-20% או ה-30% האלה, כי אולי הם לא רלבנטיים, אולי אני מחמיץ בזה שאני משדר ל-30% אחרים - הייתי צריך מחקרי עומק שינתחו גישות ויתנו ספציפיקציות של הקהל הזה. אבל לעומת זאת, מישורים שבהם אני רוצה צפייה מכסימלית, שהם מישורים פופולריים,

יש משפעות אחרת למספרים. לכן התשובה היא באמת מורכבת, ונזקקת לחלק מהתודולוגיה של המדע הזה שנקרא סטטיסטיקה.

גם היושב-ראש אמר שאין צורך להתחשב יותר על הפיכה בסקרים, גם לא כאלה שמוכיחים שאנשים מרוצים מאד מהתכנית. השאלה היא לפי אתה עורך את הסקר.

השאלות האחרונות הן בקשר לרמת התכניות. כאן אני מבקש שוב להפנות את תשומת לבכם לחומר בכתב, שנדמה לי גותן מענה על הדברים, והוא מתלבט עם הענין הזה. אתיחס לזה בקצרה.

היושב-ראש אמר שהטלוויזיה משפחת טעם ומעוררת ציפיות. יש לה תפקיד חינוכי להעלות את הטעם. האם היא משתדלת להעלות את הטעם הטוב. אני מציע שתעיין בחומר. על כל פנים הייתי אומר שאנחנו באמת ערים מאד לשאלה זו של טעם תרבותי ושל התפקיד החינוכי והתרבותי שיש לטלוויזיה.

בענין זה טענה חברת הכנסת גרוסמן שאין סרטים טובים בטלוויזיה. על כך אני רוצה לומר שני דברים: קודם כל, אני בטוח, ואני חושב שאני יכול להוכיח זאת, בסרטים הקצויים המיובאים מחוץ-לארץ, בכל הקטיגוריות - תעודה, דרמה, סרטי מוסיקה, מתח - אני חושב שאנחנו מביאים את המיטב. אנחנו מעודכנים, מכירים לפני ולפנים את הקטלוגים השונים. אנחנו נמצאים בקשר הדוק מאד עם תחנות טלוויזיה חפזות בעולם. קשה מאד להפתיע את מנהל מחלקת סרטים קצויים או את מחלקת התכניות בשם של סידרה חדשה או סרט חדש מהקטיגוריות שציפית. בתעודה ודרמה אני בטוח שאנחנו מביאים את המיטב.

קיימת בעיה בתחום של סרטי עלילה, המשודרים ביום ד'. בעיה זו קיימת בכל העולם, ובכל מדינה יש מודוס דומה או שונה בשאלה זו, כמו למשל שלטלוויזיה אסור להקרין סרט אלא אם הוא בעל ותק של חמש שנים לפחות או כדומה. אצלנו קיימת בעיה על בעיה, בזה שרשות השידור נמצאת בעימות עם איגוד בעלי בתי הקולנוע בישראל. אלה שפילים את העימות על סוכני הסרטים בארץ, שמקור פרנסתם העיקרי הוא בתי הקולנוע ולא הטלוויזיה, וכך יוצאת הטלוויזיה מקופחת. לא ייאמן שאנחנו, טלוויזיה ממלכתית, משיגים חלק מהסרטים באמת בשיטות-לא-שיטות. פתרון זמני לכך, עד שהבעיה תיפתר, הוא שיבוץ של סרטי טלוויזיה לעומת סרטי קולנוע במסגרת סרטי העלילה של יום ד'. וכך למעשה שידרנו בעונת המישידרים הזאת סרטי קולנוע וסרטי טלוויזיה כאחד.

למרות זאת, אני חושב שגם בתחום סרטי העלילה של יום ד' הצלחנו להביא השנה סרטים באמת מן המובחרים. לצורך הדיון כאן היום הכנתי רשימת סרטים ששידרנו, שבה ביקשתי, מתוך 50 הסרטים ששודרו, להזכיר 19 סרטים שהם מיוחדים, אניניים.

היה כאן ויכוח שאינני רוצה לחדד אותו, בין הדעה שהציג חבר הכנסת תפיר ביחס לזה שהטלוויזיה מציגה אנשים מוכי גורל, ומדוע אין היא ממלאת תפקיד של בידור, הפגת המתח וכדומה, ולעומתו טענה חברת הכנסת גרוסמן שהטלוויזיה צריכה לשקף, ואפילו לחדד, את המציאות. דעתי האישית נוטה להשקפה ולהערכה של חברת הכנסת גרוסמן. אני חושב שבמידה ומדובר על תפקיד חינוכי, חברתי ותרבותי של הטלוויזיה, זה ודאי אחד התפקידים שלה, לא רק לשקף את המציאות, אלא אף לחדד אותה במובן הקונסטרוקטיבי, במובן של הגדרת הדעות וההשקפות, הבלטתן, אימותן וכיו"ב. אתמול היה פישדר ראשון בסידרה "שיח עם צעירים", סידרה בת 5 או 6 פרקים, לכבוד 25 שנה למדינה, דיונים על בעיות יסוד של המדינה.

אני רוצה לסיים בהערה על שידורים פוליטיים. היתה שאלה האם ייתכן שבכל מקום ובכל פישדר יהיה איזון, או שזה צריך להתפרס על פני תקופה. זו בעיה.

חבר הכנסת לויגן שאל על בעיית ההפקה העצמית בטלוויזיה, ובתוך כך היתה שאלה ספציפית האם זה כלל שהטלוויזיה צריכה לשדר 50% תכניות מהפקה עצמית לעומת סרטים קנויים. גם על כך יש הסבר בדברי ההסבר לחוברת. אני רק רוצה לומר שאין לי נוסחה כמותית לענין זה, אין לי נוסחה מתימטית, אבל אני חושב שכאשר הגיבו את רעיון הטלוויזיה בארץ, לא חשבנו על טלוויזיה במונחים של תחנה אלקטרונית המשדרת סרטים קנויים. ישנם מקומות שבהם זה כך. כאשר דובר על טלוויזיה, וזה בא לידי ביטוי בחוק רשות השידור, בהגדרת המטרות, היעדים החינוכיים וכיו"ב, אבל גם בכל המקורות האחרים המתקשרים לענין זה - רצינו טלוויזיה ישראלית, ולא מכשיר אלקטרוני שבצורתו משדרים אפילו מהמעולים שבטרטי העולם.

מה צריך להיות אחוז ההפקה העצמית כדי שהטלוויזיה תהיה מזוהה כטלוויזיה ישראלית, שהיא חלק מהמערכת התרבותית של מדינת ישראל? האם בכלל ההפקה עצמית היא ערובה לכך שהטלוויזיה תהיה ישראלית? לא. אם היא תעסוק רק בנושאים אוניברסליים, ודאי שלא. אני רק מציג שאלות ברגע זה. אלה שאלות לסימפוזיון. לא הייתי אומר שהנוסחה של 50% הפקה עצמית היא כלל אפריורי, שישבו חכמים ואמרו שזה הפטנט. אלא זו תוצאה בדיעבד, במתח שבין מצד אחד הרצון להפיק, להתנסות, לנסות וליצור, מצד שני לא לוותר על סטנדרטים, או על כל פנים לא להגיע לסטנדרטים נמוכים מאד, לבין שירות לציבור, לבין חוסר יכולת של הטלוויזיה לשדר רק תכניות מהפקה עצמית. 50% זו תוצאה בדיעבד של ההתמודדות הזאת. יכול להיות שצריך להפיק פחות. אבל טלוויזיה אינה יכולה להיות בית אולפנה בנוסח של אוניברסיטה שעוסקת בתכניות ניסוי ואינה משדרת אותן. טלוויזיה, ככל מוסד אמנותי, נזקקת לקומפוזיציה המתמדת בינה לבין הציבור. רק בשיטה של ניסוי ותהיה, רק בשיטה של שידור תכניות וקבלת היזון חוזר מהביקורת, בין האמנותית או הציבורית - אפשר לעשות טלוויזיה. זה כמובן איננו פוסל תכניות ניסוי לפני שידור של סידרה או תכנית. אבל בפרינציפ, טלוויזיה אינה יכולה להיות סמינריון שבו מפיקים תכניות לגניזה. אלא כמו כל בית יצירה, היא צריכה את הקומפוזיציה הזאת.

דוגמה לדברים הללו הוא הנסיון של שידורי הדרמה. קמו לו מבקרים רבים. בשנה שעברה הפקנו בבית הטלוויזיה ומחוצה לה 22 תכניות דרמה, מתוכן 4 או 5 הצגות מצולמות. זו כמות עצומה. כל תיאטראות ישראל לא הפיקו מספר כזה של דרמות. השנה בצמצם את מספר הדרמות. לא כולן היו טובות; חלק ניכר מהן היו בינוניות. אף על פי כן אינני מצטער על נסיון זה. כי אני חושב שגיריניו את השוק, גיריניו סופרים לחשוב בשוונחים של טלוויזיה. כמה וכמה מהם נתקלו לראשונה בבעיית התסריטאות, כלומר העיבוד או המעבר מסיפור קצר או יותר ארוך, או ממחזה לתיאטרון, לתסריט טלוויזיה, שזה דבר אחר לגמרי. אני חושב שגיריניו במאים לחשוב במונחים של טלוויזיה, וכן גם צלמים. היריעה הקצת לרוחב גירתה את השוק. מכאן ואילך אנחנו יכולים להיות קצת יותר בררנים ומקפידים. בעצמנו התנסו מהו תסריט מבטיח.

הנסיון של השנה האחרונה, כלומר הפקת דרמות בשיטה רחבה כזאת, הוא נסיון חשוב מבחינת הטלוויזיה. אין לנו דרך אחרת. אני משוכנע ובטוח שלא שידרנו תכניות קלוקלות, זולות. שידרנו תכניות רבות בינוניות, לדעתי שידרנו גם תכניות טובות, פעולות. שידרנו תכניות שההתייחסות להן היתה דו-ערכית, שהתוכן היה טוב, אבל הצורה לא היתה טובה, או להיפך.

יש איזה חוסר מיתאם בין העמדה כלפי הטלוויזיה, שהיא עמדה אופנתית, לבין הדיון העניני אחרי שידור תכניות. בסך הכל אנשים די נהנים מהתכניות. אם נעשה פעם מעקב ונראה את כל תכניות השעה השלישית, תעודה, בומרנג, אחת אחת - פתאום יתברר שאם ראית את התכנית, די נהנית. לגבי כמה מהן אני גם זוכה לביקורת. זה לא עומד בהתאמה ליחס הכללי אל הטלוויזיה.

היו"ר א. רימלט: אני רוצה לשאול כמה שאלות. היה כאן נשיא מועצת אירופה, והיה צריך להיות ראיון אתו. בגלל תקלה כלשהי זה לא יצא לפועל. אינני יודע אם זה חשוב או לא, אבל האם זה נכון שבגלל תקלה לא נתאפשר ראיון?

מספר שעות השידור בטלוויזיה הוא מצומצם. מפעם לפעם משדרים בטלוויזיה קונצרט. האם הכרחי לשדר קונצרטים בטלוויזיה? אנשים מוסיקליים לא תמיד מביטים בנגנים, אלא לפעמים אף מקשיבים בעיניים עצומות. ברדיו משדרים קונצרטים רבים. מאחר ומסגרת השידורים בטלוויזיה היא מצומצמת, האם שקלתם את זה ביחס לקונצרטים?

כשנוצר פער בזמן בין סיום תכנית אחת ובין שידור "מבט לחדשות" אתם נותנים סרטון קצר, שיר או כדומה. האם יש לכם מלאי מספיק של דברים כאלה, או שאתם נעזרים בהפקה מבחוץ?

א. רזיאל-נאור:
אני רוצה לשאול ביחס לחוש המידה. רבים מהכשלונות בדרך כלל בחברה האנושית ובחיי הפרט נובעים מחוסר קני מידה. ראיתי את השידורים בפורים. ודאי שבפורים רוצים לשמוח, וזאת שאליה בפני עצמה מדוע איננו יודעים לשמוח, יש רצון להגיש הכל ברוח קלה, טובה, לצחוק וללגלג. אבל פה בדיוק קרה משהו. אפשר כמובן לבקר את כולם ואת הכל. אבל בכל זאת לעשות את דמותו של נשיא המדינה ואורח דיבורו ללעג ולקלס - זה עובר את גבול ההומור. אני חושבת שצריך לרסן קצת את היצרים. זוהי חובה לא לאחר מעשה, אלא לפני מעשה. אני נגד צנזורה, אבל צריכה להיות ביקורת של איכות המוצר לפני שמוציאים את זה החוצה. לדעתי זה היה צורם מאד ופוגע, בפרט שהנשיא שלנו עומד כבר לעזוב את תפקידו, והוא בגיל מכובד. אני בטוחה שזה כאב לרבים כשראו את זה.

ראיתי את התכנית "קלעים" בשבוע שעבר. אינני זוכרת מה ראיתי, אבל זה היה שוב שטף של מלות גנאי, מלות גידוף, מלים גסות, שאינן יוצרות שום תמורה של ערכיות כלשהי. אם אין איזה דבר חשוב, באמת בעל ערך, אפשר לא להביא כלום, או לפחות אפשר להביא את מה שראו בצירוף איזה ניתוח קל, רמז לניתוח.

לפני זמן מה ראיתי קטע מההצגה "סטטוס קוו ודיס". זה הוגש בצורה כה חזקה ומזעזעת, שאנשים מקבלים את הדבר כעובדה ואינם חושבים כלל שזה סילוף של עובדה. ההופעה של השחקנית היה מרשים מאד. אבל בזה יוצרים הלך רוח לא רק מר, אלא דבר שהוא יותר גרוע מאשר שבחה של ההצגה. זה יוצר הלך רוח מעוות ומסולף מאד. כי אצל רבים מהאנשים שראו זאת, זה נקבע כעובדה. אם תשאלו עכשיו רבים מאלה שראו את הקטע הזה בטלוויזיה, יגידו לכם כעובדה קיימת שבמדינת ישראל כותבים גטין כפי שהמחזה הזה מגיש את זה. אם זה צילום של ההצגה, אי אפשר להתערב. אבל כשזה מוגש ב"קלעים", ראוי שהמגיש או הקריין יאמר דבר-מה, בפרט שמחזה זה עורר, פעורר ויעורר סערה. אפשר היה להביא חוות דעת או משפט אחד אפילו של מי שהגיש את זה, ולא להשאיר את זה כעובדה.

השידור שראיתי אמש, "שיח עם צעירים", היה יפה מאד, אם כי לא לכל אני מסכימה. מה שמצא חן בעיני הוא שזה היה שידור חי, וזאת היתה תשובה ניצחת לכל אותו מלל של השתפכות הנפש, של יסורי המצפון ששפכו רבים כתשובה על השידור של פרוסט.

ח. גרוסמן: האם היית פאוורת השידור הזה?

א. רזיאל-נאור: לא. אבל גם בעתונות היו דעות שונות. יש אנשים שהם די רגישים מבחינה אמנותית וציבורית, שגם מצאו במה להסביר את מה שהתרחש שם. אבל לא אני ערכתי אותה ולא אני אחראית למה שהתרחש בה. על כל פנים יש גם משקל נגד, ו"שיח עם צעירים" היה אחד הדברים ששמחתי פאד לראות אותם.

ש. אלמוג: אינני יודע על מה עוד אפשר להוסיף ולדבר לאחר התשובות שנשמעו. אבחר אותם דברים שאולי אינם תשובה ישירה לדיונים שכבר היו, אלא שבאים להבהיר כמה פרשיות, כמו ענין הטלוויזיה בכבילים, שחבר הכנסת תמיר דיבר עליה. ודבר אחר שדובר עליו הרבה הוא ענין הסיקור מן הכנסת. הייתי רוצה להבהיר את המצב העובדתי.

קודם כל לענין הטלוויזיה בכבילים. לפי בקשתו של היושב-ראש, העברתי אליו תזכיר קטן על נושא זה. מדובר

בהצעה שבעצם מבחינה טכנית איננה חידוש כלל, כי היחס בין יסלוצ'יזיה רגילה לבין יסלוצ'יזיה בכבילים הוא כמו היחס בין אלחוט לחוט. זה בסך הכל לקשור כל צרכן עם איזה מרכז באמצעות כבל. אין בזה חידוש גדול מבחינה טכנית. להיפך, זו שיטה שבה אפשר לקשור בתיים, בלי להיות חשוף לתנודות של הקליטה או מזג האוויר, למרכז אחד. זו שיטה טובה למרכז עירוני אחד. היא אינה משמשת בשום מקום לשירות ארצי. זו הבעיה הראשונית. כל מי שבא בהצעה להכניס את זה לארץ, אין לו פתרון לענין זה, אלא בקנה מידה עירוני. אפשר לעשות זאת בכל עיר, כמו שעושים זאת במקומות שונים בעולם, כי זה נותן לפעמים קליטה פחות מופרעת מאשר שימוש בגלי האתר. מבחינת הרנטג'י ליות זה טוב במרכז עירוני גדול. אם מדובר בהשקעת כסף כדי לעשות עסק, אני משוכנע שזה יהיה רצוי לבעל הון לעשות זאת במרכז כמו גוש דן, בתל-אביב, רמת-גן, חולון וכיו"ב, וגם לתת פרסומת, כפי שמציעים המציעים, וגם לגבות תשלום בעד השירות. זה יכול להיות עסק טוב מאד.

כמה זה עולה בערך?

ז. הרמן:

ש. אלמוג: אינני יכול להגיד ברגע זה. על כל פנים אותם משקיעים שפרסמו מודעות ענק בעתונות, היו גם ברשות השידור, הציעו את הצעתם המבוססת על הכנסה כפולה של תשלום מכל פנוי ועל פרסומת. זה טוב לאלה שרוצים לעשות זאת. אינני משוכנע שזה טוב בשביל הצרכנים. על כל פנים ברור לנו שזה לא רנטג'י לעשות זאת בכל הארץ, אלא במרכז עירוני גדול.

תקציב המדינה, באמצעות משרד התקשורת, כבר השקיע סכומים ענקיים, פתוך גישה שהיא אופיינית למדינה זו, ששום מקום בארץ לא יהיה מנותק מהשירות. אני חושב שבאמת אי אפשר להקים פה רשת שניה של יסלוצ'יזיה שתהיה מבוססת רק על המרכזים העירוניים הגדולים. זה לא סביר.

אותם חברי כנסת שיש להם נגיעה לעניני משרד התקשורת יודעים שלמשרד התקשורת יש גם תכנית אב להרחבת רשת המשדרים הקיימת. ברשת המשדרים הענפה הקיימת היום, יש כבר התשתית להרחבה, כדי שאפשר יהיה לעשות רשת מקבילה. יש בעיה של תדר. אני חושב שגם בעיה זו ניתנת לפתרון. היתה ועדה משותפת, שהוקמה על-ידי השר הממונה על ביצוע חוק רשות השידור ושר התקשורת, יחד עם נציגי האוצר, שעסקה בדיונים בשאלות הטכניות והכלכליות הקשורות בהקמת רשת יסלוצ'יזיה שניה. היחסים לשאלה אם צריכה להיות פרסומת, אם צריך להיות גורם פרטי בתוך המסגרת הזאת, אלה שאלות השנויות במחלוקת. אבל אני חושב שאין חולק על כך ששירות יסלוצ'יזיה צריך להיות כל-ארצי, ושארזחים בדימונה, אילת או קרית-שמונה אינם יכולים להיות מקופחים לעומת תושבי תל-אביב, חיפה או ירושלים. וזה לא רנטג'י לעשות יסלוצ'יזיה בכבילים כל-ארצית, זה רנטג'י רק בערים הגדולות.

ובכן זו התשובה היחידה החשובה בענין יסלוצ'יזיה בכבילים. כל השאלות האחרות ניתנות לפתרון. מותר לחשוב שכדאי להכניס גורם מסחרי שיעשה עסקים, יתן פרסומת וגם יקח דמי פנוי. לזה יש להוסיף עוד בעיה. יסלוצ'יזיה בכבילים בדרך כלל בכל מקום זה שירות שמביא לבין הצופה מספר מסויים של תכניות. השאלה היא איזה תכניות יביא השירות הזה לבית הצופה בארץ. אנחנו איננו אוסרים על אף אחד, לא ערבים ולא יהודים, להסתכל בכל תכנית שמגיע אליהם. אצלנו מסתכלים ביסלוצ'יזיה של ירדן, לבנון ועוד. השאלה היא אם צריך לתת זכיון לחברה אשר השירות שלה דרך קבע יהיה מבוסס על זה שהיא תזרים נביח 5 או 6 כבלים כאלה, שמהם האחד יהיה ישראלי, וחמישה יהיו של האויב, של מדינות שכנות, עוינות. אינני יודעת. זו שאלה שלפחות מעוררת בעיה. בתנאים שלנו שאלה זו עוד עושה את כל הענין וכל ההצעה לפסובכים יותר. בארצות אחרות זאת לא שאלה.

על כל פנים אינני חושב שההמצאה הזאת, שאיננה חדשה כלל, החליפה את השידור מעל גלי האתר. אני גם לא חושב שעל-ידי יצירת שירות כזה יוצרים יש מאין. מזרימים את אותה התכנית שישנה. זה לא ישפר את התכניות שלנו, כי זה לא בית הפקה. אפשר לומר: אילו היו מקימים תחנת שידור מקורית המתחרה ברשות השידור, היא היתה

מחייבת אותנו לשפר את עצמנו. אבל על-ידי זה שמכניסים שם את ירון או קפריסין באיכות יותר טובה, זה לא ישפר אותנו. ממילא מסתכלים בירדן וקפריסין.

אינני רואה את זה כפתרון הבעיות כפי שנדמה לי התרשם חבר הכנסת תמיר. אינני יודע עד כמה הוא בדק את השאלה הזאת. אני כן בדקתי. אולי אני צד בדבר, אבל הייתי מציע שהוא יעיין בתזכיר שהעברתי ליושב-ראש, יש שם גם הנתונים הטכניים.

לשאלת הסיקור שלנו בכנסת - בעצם מבחינה פורמלית איננו מותרים בצילום ישיבות הכנסת, אלא בהיתר פיוחד של הנשיאות. וכל אימת שהנשיאות תרצה בכך, היא יכולה לשלול מאתנו היתר כזה. זה המצב, כי למעשה מוסדות הכנסת לא החליטו בשאלה שהיא תלויה ועומדת זה חמש שנים, אם צריך לצלם בכנסת לשלויזיה או לא, או שאסור לצלם. נוצר מצב דה-פקטו שמצלמים. אבל היו גם מקרים שהנשיאות הודיעה שלא לצלם. אני יכול להזכיר את המקרה של פרשת קריעת תעודת הזהות על-ידי חבר הכנסת שלום כאן. בישיבה אחרי זה, כשהיה משהו דומה, לא הותר לנו לצלם. אני מביא זאת כדוגמה. עובדה היא שכאלא רוצים, זה בהחלט לגיטימי שלא לצלם.

אני חושב שאילו הכנסת היתה מחליטה החלטה חד-משמעית, אם מותר או אסור לצלם, אז המצב היה עדיף. משום שלחוסר ההחלטה הזאת יש השלכות גם על הסידורים הניתנים לנו כדי לקיים את השירות הזה.

א. כן: האם בכל פעם שרוצים לצלם מבקשים רשות?

ש. אלמוג: לכאורה - כן. למעשה אני חושב שזה לא בדיוק כן.

א. רזיאל-נאור: האם ברשיון הזה הנשיאות נוהגת לציין מאיזו שעה ועד איזו שעה מותר לאנשי

השלויזיה להיות כאן?

ש. אלמוג: אני חושב שזה נעשה בעל-פה. אינני חושב שזה לובש אופי כזה.

א. רזיאל-נאור: לא באמר להם שבדיוק ברבע לחמש או בחמש הם צריכים ללכת, אפילו אם באותו זמן

נואם הנואם שמעורר את הבעיה.

ש. אלמוג: אינני חושב שנשיאות הכנסת גירשה את הצוות באמצע ישיבה. הוסבר פה שיש בעיה של לוח זמנים, שצריך לערוך את הסרטים למהדורת החדשות. יש "דד ליין".

אני רואה בחוסר ההחלטה גורם לעניין אחר לגמרי, שהסידורים הטכניים לעבודתנו בכנסת הם לקויים, אליבא דכל הדעות.

היו"ר א. ריפלס: אם תהיה החלטה, האם אז ה"דד ליין" ייזו?

ש. אלמוג: אם תהיה החלטה, אפשר יהיה לעשות עבודה יותר טובה. יש בעיה אחת שהתמונה לא

נראית טובה; בעיה שניה היא שהתמונה היא סטטית. אם הצלם עומד במקום אחד עם מצלמה אחת ומכוון תמיד לאותה פינה, זה יוצא משעמם וחסר דינמיות, וזה עושה עוול לתמונה. את הדברים האלה אמרנו לגורמים המוסמכים בכנסת במשך כל הזמן. כאן יש צורך בהשקעת כספים. בעקבות הדיון שהיה בוועדה זו, פנה אל יושב-ראש הוועדה ואלו מוזכיר הכנסת וביקש הבהרות נוספות על המצב. כתוצאה מזה גם מסרתי לו חומר בכתב על מה שאנחנו חושבים שיידרש כדי לאפשר שידור יותר טוב מהכנסת, איזה סידורים טכניים ואיזה השקעות כספיות דרושים לזה. לא אסתר פנים שגם מצדנו יש צורך בהרחבה ובהשקעות נוספות. גם זאת כבר אמרתי בדיון כשעסקנו בנושא זה. כי הדרך היחידה לתת תמונה נכונה על עבודתה של

הכנסת היא לצלם את כל הדיונים, אני הייתי כתב פרלמנטרי במשך שנים אחדות. היתה זמן שלא היינו מקליטים את הכל. ואז באמת היו טענות כשמקליטים הכל, אפשר אחר כך, בעזרת הפרוטוקול, לעשות סקירה מענינת. אבל כאן הבעיה העיקרית היא האם נוכל אי-פעם להגיע לזה שקודם כל נקליט ובצלם את כל הדיונים. לזה צריך לקחת בחשבון כמובן הרבה מאד תוספות, כי צריך לפתח את החומר, לערוך ולנפות כל כך הרבה. כי מתוך שעות של דיונים, לעשות תכנית אפילו של חצי שעה, זו פרופורציה מאד יקרה של חומר מנוצל לעומת חומר שאינו מנוצל. ודאי שיהיו גם אז טענות. אבל אני חושב שמי שיעשה אז את העבודה, יוכל לעשות עבודה שלשה. היום זה קשה מאד. באמת בשבילנו היה נוח יותר לא לעשות את העבודה הזאת.

ניסינו לפתור את הבעיה על-ידי כך שניינו את אופי הסיקור בכנסת, דוקא בכיוון שעליו עמדו כמה מהחברים. בשעתו הלכנו לפי השיטה הנוחה לנו, לקחת את השרים. שר מדבר בשם הממשלה, זה דבר המדינה ופני גורם מוסמך, אז זה קל מאד. אי אפשר לשלם להגיד שבעניני קליטה יש מוסמך פשר הקליטה. אבל שיטה זו אינה מספקת, ואמרו פה כמה מהדוברים שיש בזה קיפוח של חברי הכנסת לעומת חברי הממשלה, ויש קיפוח של האופוזיציה לעומת הקואליציה. ניסינו לפתור בעיה זו. בדרך לפתרון הגענו אל הדיון בועדה עם התלונה של חבר הכנסת תפיר. כי אנחנו בונה-פידה בתנו הוראות, ויעיד על כך יושב-ראש הרשות וחברי מנהל הטלוויזיה, ישבנו שלושתנו זמן קצר אחרי שד"ר איתן נכנס לתפקידו לפני שנה, ודנו בכך שאי אפשר לתת סיקור כל כך אופייציוזי של דיוני הכנסת. כתוצאה מכך שוחחנו עם האחראים לחדשות, ואמרנו שצריך להרחיב את הסיקור ולתת אפשרות לחברי הכנסת מן השורה ומן האופוזיציה להביע דעה ולהופיע.

כמובן שכאן יש מקום גם לכשלונות. אנחנו הודינו שהיה כאן כשלון בשאלה שהביאה את חבר הכנסת תפיר להגיש את הצעתו לסדר היום, אבל רק משום שרצינו לפתור את הבעיה באופן קונסטרוקטיבי ויותר רחב, ופתוך פתיחות לבעיה - נכשלנו.

אני משוכנע שכל עוד לא יהיה פתרון לבעיה שהצגתי, של אפשרות לצלם את הכל ואחר כך לעשות מזה סיקור מאוזן ומספיק מייצג - ניכשל גם להבא. אבל אני חושב שלא היה פה רצון רע. להיפך.

היתה שאלה בענין הסכמי השכר. בנושא זה הייתי אומר שלרשות השידור אין מחלוקת עם האינטרפרטציה שניתנה על-ידי יו"ר אגודת העיתונאים בישיבה הקודמת. עשינו את הסכם השכר במשותף, על פי הכללים המחמירים לפני שקובע חוק רשות השידור ביחס לסמכותנו בעניני שכר. בעניני שכר רשות השידור פועלת בצורה זו שהועד הפנהל ממליץ בפני השר הפמונה על ביצוע חוק רשות השידור, והוא חייב בהתייעצות קודמת עם שר האוצר לפני שהוא נותן הסכמתו להפלצות הועד הפנהל. כל זה נעשה לגבי הסכם השכר עם אגודת העיתונאים ביחס לדרכי העבודה של העיתונאים. בצמוד לפהנדטים, מאז הסכם השכר פלפני שנתיים הם מקבלים גם תשלום בעד שעות נוספות. על סמך זה היינו צריכים לקבוע פיקסות עבודה, מה שלא היה קיים קודם. ולכתבים בשדה ניתנה מסגרת של ארבעה ימי עבודה, שבהם הם צריכים לתת שירות בלי חשבון של זמן, ורק ביום החמישי, אם הם נקראים לעבודה, הם מקבלים תשלום של שעות נוספות.

היו"ר א. ריפלס: השאלה שלי היתה זו: בצוותות היוצאים לעבודה יש אנשים העובדים לפי הסכמי עבודה שונים. ואין חפיפה באשר לזמן עבודתם. לכן קורות תקלות, משום שמישהו אומר באמצע העבודה: בשעה חמש גמרתי את עבודתי; השני צריך להיפצא כל היום. שאלתי היתה האם לא ידעתם את זה מראש? צריך היה אולי לפצוא איזו דרך כדי לא להפריע לצוות הקשור בהסכמי עבודה שונים, כדי שיוכל לסיים את הפשימה בשדה. הועדה לא נכנסת לעניני הסכמי עבודה.

ש. אלמוג: בהחלט היה מקום לשאול אם עשינו הסכם על פי החוק, אם היינו מוסמכים לזה או לא.

היו"ר א. רימלט:

איש לא שאל זאת. חזקה על הרשות
שהיא חתמה על הסכמים כפי שצריך.

ש. אלמוג:

אני מודה ליושב-ראש על ההבהרה.
בכל יחסי העבודה בארץ אנחנו מכירים
את הנושא של השלכות. לכל דבר שעושים יש השלכות על סקטורים אחרים.
אינני חושב שאפשר מלכתחילה להתעלם מההשלכות, כשם שאי אפשר לצפות
מראש מה הן תהיינה. דוקא בענין זה יש התקדמות. היו סקטורים
בטלוויזיה שלא היה להם איגוד מקצועי. זו הייתה אחת הבעיות החמורות
ביותר שניצבה בפנינו ביחסי עבודה. לא היה שום איגוד מקצועי שטיפל
בקבוצות שונות של עובדים, משום שלא היו עובדים כאלה בשום מקום לפני
כן. ובמשך שנים אחדות היו סכסוכים וסכסוכי עבודה כתוצאה מכך שלא
היה להם נציג מוסמך, הם לא הרגישו מספיק בטחון, ואי אפשר היה למקם
אותם. והדיונים על תנאי עבודתם היו קשים מאד.

בשעתו הקים הוועד הפועל של ההסתדרות
ועדה המורכבת מנציגים של גופים שונים בתוך ההסתדרות הכללית כדי
לטפל בענין עובדי הטלוויזיה. היו גם סכסוכים שהביאו לבוררות של
מ"פ מזכיר ההסתדרות, מר משל. אנחנו גם הסתכסכנו אחר כך עם העובדים
ביחס לפרשנות של הבוררות הזאת. זה הוזכר כאן בדברי נציגי העובדים.
עד היום יש לזה איזה ספיחים.

אבל אני רואה שבמשך השנים הללו בכל
זאת הגענו, בעזרת אגודת העתונאים, להרחבה יותר ויותר גדולה של
האחריות שיש לאיגוד מקצועי מסויים, במקרה זה אגודת העתונאים, על
סקטורים שקודם לא היה להם שום נציג מוסמך. הזכיר פה מישו מנציגי
האגודה שהם הביאו בתקופה האחרונה לאיחוד של שני ועדים של עתונאים,
של הפקה ושל חדשות בטלוויזיה. אבל הם גם במשא ומתן אתנו הכניסו
סקטורים לדירוג עתונאים, וזה בעקבות פסק-דין הבוררות, כמו נתבים
ואחרים.

אנחנו חיים לפי תקדימים. ובכך אני
חושב שבענין השוואת התנאים נעשו במיוחד בזמן האחרון הרבה מאד צעדים
חיוביים. אני בשוח שדבר זה איננו דומה לגבי כל אותם העובדים שיש
להם איגוד מקצועי אחר, חזק, שיש להם חברים למקצוע במקומות עבודה
רבים, כמו למשל הטכנאים. אז באמת יש בעיה, שתנאי העבודה של הטכנאים
ברשות השידור קשורים לתנאי העבודה המקובלים בענפים של הנדסה והנדסאים
וטכנאים במקומות רבים אחרים, ויש להם ייצוג מקצועי באיגוד המקצועי.
אנחנו ודאי לא מטוגלים, אפילו איננו מעזים, להציע לעובדים שיתארגנו
אחרת משהם מאורגנים היום. אני חושב שעיקר הבעיה היא בזה שהיו סקטורים
רבים שלא היה להם איגוד מקצועי ולא היה להם בכלל מי שידבר בשמם
ומי שיגן על זכויותיהם. זה בהחלט מצב לא תקין. בעיה זו הולכת
ונפתרת. הבעיה שתישאר היא שחלק מהעובדים יהיה מיוצג על-ידי אגודת
העתונאים, חלק על-ידי ההסתדרות הטכנאים וההנדסאים, ויש עוד קבוצה של
עובדי מינהל שהם מחוץ לזה, שבשעתם היו מיוצגים על-ידי איגוד עובדי
המינהל, והיום הייצוג שלהם על-ידי ההסתדרות אינו ברור בדיוק, אבל
אני חושב שהם לא רלבנטיים כל כך לנושא שהועלה כאן.

מכל מקום, כשהענין יתייצב בסופו של
דבר, האפשרות להגיע לתנאי עבודה אחידים תגדל בהרבה, ואני חושב שזה
ימנע תקלות. הדרך שעברנו אותה הייתה דרך הכרחית. יכול להיות שאפשר
היה ללכת יותר בקצרה. אבל הכל יודעים שכשיש קבוצת עובדים שעובדת
בתנאים מיוחדים, ושאינה מרגישה שיש לה נציגות שהיא סומכת עליה,
כי אז לעתים, מתוך חוסר בטחון, היא הופכת לקבוצה קשה שאפילו אין עם
מי לדבר בה, וגם זה היה כבר בעבר. כל קבוצת עובדים יכולה לעשות
שבת לעצמה כשהיא לא מאוגדת. אני חושב שדבר זה נמצא בדרך לתיקון.

לשאלת הסקרים - מר ארי אבנר רצה
למסור על כך פרטים מדוייקים יותר. הייתי רק רוצה לומר שהלשכה
המרכזית לסטטיסטיקה, שאתה אנחנו עובדים, עושה בשבילנו סקר שיטתי
כל שלושה חודשים. (היו"ר א. רימלט: האם פונים לאותם אנשים?) - זה
אחד החידושים שהם הנהיגו תוך כדי עבודה, שהם רצו לעשות מעקב אצל
אותם אנשים, פעמיים. בחלק השלישי של הסקר הם חוזרים לאנשים שהיו
אצלם בסידרה הראשונה של השאלות, כדי להשוות. זה לא רק סקר סטטיסטי

כמותי, אלא גם חקר עמדות. אבל זה בהחלט סקר של האוכלוסיה הפבוגרת. עשינו סקר אחד אצל ילדים בקשר לתכנית "רחוב ההפתעות", וזה היה דבר סלקטיבי.

ע. פינברג-סירני: מה העלה הסקר?

ש. אלפוג: אני יכול לתת לך את החומר.

אינני חושב שסקר של סופרים, למשל, יתן לנו דבר שאיננו יודעים אותו. המחוקק הכניס לפליאת רשות השידור במתכוון דוקא ייצוג של אנשים שצריכים לתת את הממד הזה.

ש. לוי: זה לא אותו דבר.

ש. אלפוג: אינני חושב שיש מספר מספיק של סופרים בארץ שאפשר לעשות סקר. מורים אולי יש. אז השאלה היא אם צריך לעשות מחקר בקרב המורים על עמדות שלהם או עמדות של תלמידיהם. אלה שני דברים שונים.

ש. לוי: לדעתי זה יכול להיות מועיל.

ש. אלפוג: בפאמר מוסגר אני רוצה לומר שאמרנו לשר החינוך שמוסדות התרבות היחידים שאינם מקבלים שום סובסידיה מהאגף לתרבות של משרד החינוך הם מפעלי רשות השידור, כמו למשל תזמורת רשות השידור שאינה מקבלת כסף משום גורם שהוא. היא פתקיימת מהאגרה. זה דבר לא סביר. ביקשנו גם לאפשר לנו איזו עזרה בקשר להכנת שידורים להוראת עברית במסגרת השידורים בערבית בטלוויזיה. גם מזה לא יצא דבר. אז יש לנו כמה פרויקטים שהיינו יכולים לצרף אותם למשאלה של היושב-ראש, שצריכים כסף בשבילם.

על כל פנים ענין הסקרים מתנהל כפי שהוא מתנהל על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מזה שנים אחדות. אנחנו גם מרגישים בזמן האחרון שבעצם אנחנו כבר יודעים מה שהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה יכולה לספר לנו. כי יש איזו שהיא יציבות במימצאים. היות ואנחנו רוצים לשנות משהו בדרכי המחקר, יכול להיות שזה דבר בעתו ללכת בשיטה זו. הייתי רוצה להתייעץ על זה עם הסטטיסטיקאים שעוזרים לנו, באיזו שיטה אפשר לשנות ולפתח את הנושא הזה.

ודבר אחרון בענין הקונצרט. יש שתי אסכולות בנושא זה בכל מקום. בוינה יש מכון גדול שעוסק בנושא זה של מוסיקה בטלוויזיה, ויש בהחלט אנשים שטבורים שמוסיקה אין מקומה בטלוויזיה, משום שאיכות הצליל בטלוויזיה יותר גרועה מאשר ברדיו או באולם קונצרטים. יש ויכוח כזה גם על הליכה לקונצרט. יש כאלה שהולכים לראות ולהיראות. יש האופרים שבכלל אי אפשר שדוקא מוסיקה תהיה מוחרמת בטלוויזיה. וכמובן ישנם גם גורמים הפעונינים בזהבזה, אנשי מוסיקה בארץ, שמעונינים שבצורת הטלוויזיה יגיעו להכרה של קהל יותר רחב. יש פי שטוען שאחרי ששודרו כמה וכמה תכניות מוסיקה, זה הביא לידי כך שאנשים שלא הכירו את זה קודם, לפדו אחרי זה משהו. אני אישית שייך לאלה שחושבים שקונצרט זה לא בדיוק מתאים לטלוויזיה. אבל יש דעות אחרות.

היו"ר א. רימלט: רדיו ותקליטים של דבר מצויין לחינוך מוסיקלי. כשהטלוויזיה משדרת שעות מעטות, צריך לחשוב גם על זה.

ע. פינברג-סירני: אבל יש אנשים שבפעם הראשונה בחייהם ראו קונצרט בטלוויזיה. יש לזה חשיבות.

ש. אלפוג: בלט ואופרה אלה דברים חזותיים. לאלה יש יותר מקום בטלוויזיה.

פ. ידיד:
 בדיון בועדה העליתי נאשא שלא קיבלתי
 עליו תשובה: מי קובע את המדיניות
 בקשר לשידורים של עצרות עם ואסיפות בקשר ליהדות ערב. יהודים ולא
 יהודים במדינות השכנות מקשיבים וצופים בשידורים שלנו. היהודים
 שואבים מהם לא מעט עידוד. אני יודע שנתקיימו לא מעט עצרות עם
 בקשר לזה. מה הראו בטלוויזיה? היות וזה נעשה בשיתוף עם מרכז
 ההסברה, הראו את הפותח מטעם מרכז ההסברה.

ש. אלמוג: היתה תהלוכת לפידיים. אני ראיתי זאת.

פ. ידיד:
 אני עוקב אחרי הדברים הללו, ואני מבקש
 להקדיש לזה תשומת לב. כי היהודים
 בארצות ערב נמצאים היום תחת משטר קשה של איומים, ודבר זה נותן להם
 עידוד.

ש. אלמוג:
 באשר לשאלה בענין נשיא פועצת
 אירופה - הענין ייבדק.

היו"ר א. ריפלט:
 בישיבה הבאה נשמע את דברי ד"ר איתן.
 ייתכן שגם שר החינוך והתרבות ישתתף
 בישיבה.

אני מודה לכם. הישיבה בעולה.

הישיבה נסתיימה בשעה 10.45.